

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 11 Ιανουαρίου 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 98

Σ' ΕΝΑ ΠΑΛΙΟ ΝΑΟ

Αρχαίε ναέ, σὶν τὸ γχο σου πρὸς τὴ γυρμένη θύρα
Τὸ νέο δειτροάκι ἐγέμισε πλατύφυλλα κλαδιά,
Μιά Μοῖρα ἐκεῖ σοῦ τῶφερε, καλοθελήτρα Μοῖρα
Νῆ τῶχης γι' ἀντιστήμ σου καὶ γιά παρηγοριά.

Νά δώση ὁ Θεὸς νά χαίρεσαι τὸ ἐδλογημένο δῶρο
Καὶ νᾶναι ἡ δόξα τοῦ μικροῦ δειτροῦ παντοτεινή,
Πίστεινε ἐμένα, ἀρχαίε ναέ, τὸν ἄσκοπο ὁδοιπόρο
Ποῦ στέκομαι καὶ σὰς θωρῶ μὲ μιά καρδιά δοφαναή.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

„ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ“

... Ἐνα ἐλάττωμα βρῖσκω στὸ «Νουμά»,
μεγάλο ἐλάττωμα, ποῦ ἂν δὲν τῶχε, δὲν ξέρω
κ' ἐγὼ πόσο καλύτερος θὰ ἦτανε. Καὶ τὸ ἐλάττωμα
του εἶναι αὐτό: Ψυχάρίζει ὅσο δὲν
πρέπει. Ψυχάρίζει περισσότερο κ' ἀπὸ
τὸν ἴδιο τὸν Ψυχάρη, ἀκόμα».

Αὐτὰ μᾶς ἔγραφε προχτὲς ἀκόμα κάποιος
φίλος ἀφοσιωμένος τοῦ «Νουμά», κάποιος ἀ-
δερφός στὶς ἰδέες καὶ συμπολεμιστὴς κρατερὸς
στὸν ἀγῶνα μας. Καὶ τὸ ἐλάττωμα τοῦ φίλου,
τὸ βρῖσκουμε προτέρημα γιὰ τὸ «Νουμά» καὶ
μόνο εἶδαμε μὲ λύπη μας, μὲ βαθεῖα λύπη,
πῶς τὸ παίνεμα τοῦ φίλου μας ἦταν ὑπερβο-
λικὸ καὶ πῶς ὁ «Νουμάς» στὸν πρῶτο χρόνο
του δὲν κατόρθωσε νὰ Ψυχάρίζει ὅσο πρέ-
πει, δὲν κατόρθωσε δηλ. νὰ τσαλαπατήσῃ με-
ρικὲς προλήψεις καὶ νὰ τραβήξῃ μπροστὰ, πρὸς
τὴν Ἀλήθεια, μὴ δίνοντας προσοχὴ στὰ οὐρ-
λιάσματα τῶν κοινωνικῶν λύκων καὶ στῶν φι-
λοσοφικῶν σαλιγκαριῶν τὰ σαλιαρίσματα.

Ἄδυναμία τοῦ «Νουμά» αὐτή. Τὸ βλέ-
πουμε. Καὶ δὲν διστάζουμε νὰ τόμολογήσουμε
ἐδῶ, πῶς ἂν λείπουν πολλὰ ἀπὸ τὸν «Νουμά»
ἴσα με σήμερα, ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ αὐτὰ εἶναι
καὶ τὸ θάρρος τὸ ἀπερίοριστο καὶ τὸ ἀσυγκρά-
τητο—τὸ θάρρος τοῦ δυναμώνει ἕνα Πάλλη κ'
ἕναν Ἐφταλιώτη, ποῦ ἐμπνέει ἕνα Καρκαβίτσα
κ' ἕνα Βλαχογιάννη, ποῦ σπρώχνει ἕνα Πα-
λαμὰ νὰ διακηρύττῃ πῶς εἶναι περισσότερο Ψυ-
χαριστὴς παρά Ποιητὴς.

Υπάρχει ὁμως Ψυχαρισμὸς κ' ὑπάρχουν
Ψυχαρισταί; Νά τὸ δῶμε! Ὁ Διδάσκαλος
προχτὲς ἀκόμα τὸ διαλάθησε ἀπὸ τίς στήλις
τοῦ «Νουμά», στὸ φωτεινότατο «Ἀφιερωτικὸ
γράμμα» του: «... Ἀπὸ ποῦ διδάσκουμε
εἶναι ἡ Ἀλήθεια. Εἶναι, καὶ τὰ ποδείξαμε. Ὁ-

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ „ΝΟΥΜΑ“,

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ποιος λοιπὸν τὴν παραδεχτὴ θὰ ὠφελήσῃ
πρῶτα πρῶτα τὸν ἑαυτὸ του. Ἐμεῖς θὰ χα-
ροῦμε, ὄχι τάχα γιὰ τὴν κἀνοῦμε ὁπα-
δὸ, μὰ γιὰ τὴν βρέθηκε ἀκόμη ἕνας ἄθρωπος
ποῦ κατάλαβε τὴν Ἀλήθεια...»

Ἀλήθεια λοιπὸν μονάχα ὑπάρχει. Καὶ ὑ-
πάρχει ἀκόμα κ' ἕνας ἄθρωπος μὲ δύναμι καὶ
μὲ θέλησι ποῦ τὴ διδάσκει, ἕνας ἐπιστήμο-
νας μεγάλος ποῦ τὴν ξεδιαλέγει ἀπὸ τὰ σκύ-
βαλα, μὲ τὰ ὅπια τὴν ἔχουν ἀνακατωμένη ὁ-
λοὶ ἐκεῖνοι εἰ δὴθεν λόγιοι, κ' εἰ δὴθεν πατριῶ-
τες κ' εἰ δὴθεν σοφοὶ ποῦ ἐξαρτοῦν τὴν ζωὴ
τους ἀπὸ αὐτὸ τὸ βρωμερὸ καὶ ἀνθεθνικὸ ἀνα-
κάτωμα—καὶ μᾶς τὴν παρουσιάζει ἀγνή καὶ
ἄδολη, σὰν καθάριον κ' εὐγενικὸν σιτάρι, ἔτοιμο
νὰ ριχτῆ στοὺς κόλπους τῆς ὀργωμένης γῆς,
νὰναπτυχθῆ, νὰ θεριέψῃ καὶ νὰ φέρῃ, αὐτὸ καὶ
μόνο, τὴν εὐτυχία στὴν κατακουρεμένη, ἀπὸ
τὰ ἴδια τὰ παιδιὰ της, χώρα μας.

Ψυχαρισμὸς λοιπὸν θὰ πῆ Ἀλήθεια. Ἄν
τὸν εἶδε γιὰ Ψέμα ὁ Καμπύτης, δὲν σημαίνει
τίποτα. Τὸ φωτεινότατο ἐκεῖνο μυαλὸ ποῦ τόσο
γρήγορα ἐσθυσε, ἐζήτησε νὰ δείξῃ τὸν Κίν-
δυνο—ὄχι ἀπὸ κακὴ θέλησι, μὰ ἀπὸ κακὴ ἀν-

τίληψι—ἐκεῖ ἴσα ἴσα ποῦ βρισκότανε ἡ Σωτη-
ρία. Ἐχτύπησε, ἐκεῖ ποῦ ἔπρεπε νὰ σταμα-
τήσῃ καὶ νὰ βοηθήσῃ. Ἐφερε τὴν πέτρα τοῦ
ἀναθέματος, ἐκεῖ ποῦ ἔπρεπε νὰ φέρῃ τὴν πέ-
τρα τοῦ θεμελιώματος.

Κ' ἔκανε κακὸ, μεγάλο κακὸ, μ' αὐτό. Ὅχι
γιατὶ πολέμησε τὴν Ἀλήθεια. Ἀλλὰ γιὰ τὴν
ἐγενεβολήσῃ τόσοσ ἀλλοὺς Ὑποκαμπύσηδες
—καρικατοῦρες τοῦ μᾶλλον, παρά ἀντίτυπά του
γνήσια—ποῦ δίχως νάχουν οὔτε τὴ πλατεῖα
τοῦ μόρφωσι, οὔτε τὴ φωτεινὴ του κρίσι, οὔτε
στὴν ἀτσαλένια του εἰλικρίνεια, θαρροῦν πῶς
γίνονται κάτι, πῶς μεγαλώνουν, πῶς δικαιολο-
γοῦν τὴν ὑπαρξί τους, τὴν ἀδικαιολόγητη, ἂν
βρῖσκουν τὸν Ψυχάρη—μὲ τὸ ἀναμάστημα τῶν
λόγων του κ' ὄχι μὲ πρωτόβγαλτα λόγια, ποτέ!
—κ' ἂν ἀποσύρουν ἀπ' αὐτόν... τὴν πολυ-
τιμὴ ἐμπιστοσύνη τους.

Φανταστῆτε ποῦ καὶ ὁ κ. Σκίπης, ἀκόμα,
ὁ καημένος ὁ κ. Σκίπης, τῆρυρνάει τὰ χωριά
τῆς Θεσσαλίας, ὡς ὁ Ἀρνέλλος τὸ πάλαι κ' ὁ
Βδελλόπουλος σήμερα, καὶ κηρύττει τὸ Εὐαγ-
γέλιο τοῦ Ἀντιψυχαρισμοῦ, ὡς τὸ ἐθνικὸ Εὐαγ-
γέλιο, βγάζοντας στὸ τέλος τῆς διδασχῆς του
καὶ δίσκο.

Ἐκεῖνοι, βλέπετε,—κ' ὁ κ. Σκίπης μαζί
τους—ἔγιναν πιά «μεγάλοι ἄντρες» καὶ δὲν
τὸν ἔχουν ἀνάγκη τὸν Ψυχάρη. Ἐμεῖς εἰ ἄλλοι,
εἰ ἐξόριστοι ἀπὸ τὰ «Παναθήναια» κ' ἀπὸ τῆ
«Διάπλασι τῶν Παίδων», ποῦ δουλεύουμε σή-
μερα στὸ «Νουμά», δὲν γινήκαμε ἀκόμα. Ἄμα
γίνουμε, ἴσως τὸν ἀρνηθοῦμε καὶ μεῖς. Γιατὶ χα-
ρακτηριστικὸν τοῦ Ρωμοῦ δὲν εἶναι μονάχα ἡ
ἀγνωμοσύνη. Εἶναι κ' ὁ ἔγωισμός. Ὅχι ὁ
λογικὸς καὶ ὁ σοβαρὸς ἔγωισμός ποῦ μεγαλω-
νει τὰτομα καὶ μαζί μ' αὐτὰ καὶ τὰ ἔθνη. Μὰ
ὁ ἄλλος ἔγωισμός, ὁ Ρωμῆικος, ποῦναι καμω-
μένος ἀπὸ τὴν ταιριασμένη ἀνάμιξι Ταρταρι-
νισμοῦ καὶ Ἀβδηριτισμοῦ, ὁ κωμικὸς καὶ ἀνό-
ητος ἔγωισμός, ποῦ μεταβάλλει τὰ άτομα σὲ
καρικατοῦρες καὶ τὰ ἔθνη... —Ρίχτε μιά μα-
τιὰ στὸ δικό μας ἔθνος, γιὰ νὰ καμαρώσετε
τὰποτελέσματα.

Ὁ ἔγωισμός λοιπὸν αὐτός, ὁ δικός μας,
ζυγὸ δὲν ἀνέχεται. Γιατὶ ὁ Ψυχάρης κ' ὄχι
ἔγώ; Γιατὶ Ψυχαρισμός, κ' ὄχι Λαμ-
πελετισμός, Μυριανθουσιτισμός,
Ἐενοπουλισμός καὶ Σκιπισμός;
Τί παραπάνω ἔκανε ὁ Ψυχάρης ἀπὸ μένα
γιὰ νᾶναι μεγάλος; Τί παραπάνω ξέρε; Τί πα-
ραπάνω ἔγραψε;

Σ' αὐτοὺς τοὺς διαφόρους νεοελληνικὸς
ισμοὺς καὶ σεισμοὺς δὲν θὰ κἀνῃ καμμιά
ἐντύπωσι ὁ δεῦτερος τόμος τῶν «Ρόδων καὶ
Μήλων» ποῦ ἐδωρήθηκε στὴν Πατρίδα τῆν